

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Nazmi Ağıl
babalar ve oğullar
Umut'un Defteri

BABALAR VE OĞULLAR

Umut'un Defteri

Nazmi Ağıl (1964, Eskişehir) Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Aynı bölümde yüksek lisans ve doktora çalışmalarını tamamladı. Koç Üniversitesi İngiliz Dili ve Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nde öğretim üyesi.

Şiir: *Gökçe Yazı* (1998), *Boşanma Dosyası* (1998, Yunus Nadi Şiir Ödülü), *Beni Böyle Değiştiren* (1999), *Aşk Küçük, Kırılın* (2002), *Kokarca Aramak* (2005), *Babalar ve Oğullar: Umut'un Defteri* (2008), *Yavaş Matematik* (2012), *Yağmura Bunca Düşkün* (toplu şiirler, 2014).

Çeviri: *Canterbury Hikâyeleri* (Geoffrey Chaucer), *Açık Ev* (Theodore Roethke), *Dışbükey Bir Aynada Otoportre* (John Ashbery), *Bukleye Tecaviüz* (Alexander Pope), *Schopenhauer'ın Teleskopu* (Gerard Donovan), *Badenheim 1939*, *Demir Raylar* (Aharon Appelfeld), *Prelüd* (William Wordsworth), *Beowulf* (Seamus Heaney), *Kuşlar Meclisi* (Peter Sis), *Sir Gawain ve Yeşil Şövalye*.

*Nazmi Ağıl'ın
YKY'deki kitapları*

Gökçe Yazı (*şiiir*, 1998)
Babalar ve Oğullar (*şiiir*, 2008)

Nazmi Ağıl

BABALAR VE OĞULLAR

Umut'un Defteri

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yapı Kredi Yayınları- 2640
Şiir - 241

Babalar ve Oğullar- Umut'un Defteri / Nazmi Ağıl

Kitap editörü: Dürriin Tunç
Düzeltili: Mahmure İleri

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Mas Matbaacılık A.Ş.
Hamidiye Mah. Soğuksu Cad. No: 3 Kağıthane-İstanbul

1. baskı: İstanbul, Şubat 2008
ISBN 978-975-08-1369-6

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2008
Sertifika No: 1206-34-003513
Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.yapikrediyayinlari.com>
e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>
<http://www.yapikredi.com.tr>

İçindekiler

- 7 • Dilek
- 9 • Hoş Geldin
- 11 • Ağır Konuşma
- 13 • *İşine Gelince Estetik Haz'za*
Razı Olmayan Umut'un
Pek de İnce Olmayan İtirazı
- 16 • Alıngan Yürek
- 17 • Süreğen
- 18 • Süper Baba WoW'a Karşı
- 21 • Çaba
- 22 • Jöle
- 24 • Umut'un Müziği
- 26 • Tavşan Göz
- 28 • Gözünden Bakmak
- 29 • Umut'un Dalgınlığı
- 30 • Umut'un Yalnızlığı
- 31 • Tekrar

- 33 • Masa da Masaymış Ha...
- 34 • Test Çözmek
- 35 • Uzmanlaşma
- 37 • Bulmaca
- 39 • Köprü
- 44 • Discovery Channel
- 46 • Okuma Biçimleri
- 49 • Kanat Germek
- 51 • Saat Kurmak
- 54 • Saat Farkı
- 56 • Yemek Götürmek
- 57 • Çıkış
- 58 • Erkek Erkeğe
- 60 • Yaban
- 61 • Kum Saati
- 64 • Umut'a Tarih Felsefesi
- 66 • Umut'a Felsefe Tarihi
- 68 • Dua
- 69 • Modernist Açmazda Gazel
- 71 • Anneler ve Oğulları
- 72 • Umut'a Şiir Geyiği

- 74 • Babamın Bavulu
- 75 • Dilin Tarihi
- 77 • Şefkat!
- 79 • Ergenekon Destanı
- 80 • Jiletlerin Efendisi
- 82 • Yarış
- 83 • Deprem
- 84 • Umut'un Bayramı
- 86 • Tamir

DİLEK

Başarılı çevirinin
kaynak metni
tamamen yok edip
erek dilde onun yerini
alan değil,
yaydığı yabancılık kokusu
ve altındaki fanilayı
gösteren yıpranmış
giysiler gibi
yer yer kusurlu
dokusuyla
aslının hakkını veren
bir çalışma
olduğu söylenir.

Eserlerini hayranlıkla
okuduğum birçok
ustanın aksine,
sıra dışı bir yaşamım
yok benim.
Ama yukarıdaki kurama
benzer biçimde,
dilerim,
bir babayı bir şaire
çevirmeye
çalışan dizelerim her
tökezlediğinde,
açılan boşluktan,
gösterdiğim
iyi niyetli çabanın
ifadesiyle yüklü
yüzüm gülümser.

HOŞ GELDİN,

çantayı girişe fırlatarak
hemen koşma odana,
kampanyadan kazandığın
hediye kontörler, bırak,
yanarsa yansın.

Kendilerini ancak
bir erkeğin anlayacağını düşündükleri
anları olur babaların.
Yanıma gel,
yanımda dur:

Öğlen güneşine tutsak
tozlu çamlar arasından, uzak
denize benimle bak.

İlk insandan başlayıp
birbiri içinden çıkarak
uzayan teleskopik kozmik göz
olmayıverelim, öyle yan yana
dururken ikimiz.

Her şeyin müthiş bir hız
içinde aktığı otoban
üstünde bir araba
bir arabayı geçerken
durur gibi oldukları
 *İnanmazlığın askıya alındığı**
o ayrıcalıklı an

içinde kalalım, ortak
hafızayı besleyen
damarda bir kopuş,
bir göz kırpış, unutuş,
unutulmuş olalım,
babayla oğul, iki arkadaş.

Gel, sokul,
hatırımı sor,
hüznümü paylaş.

* "... that willing suspension of disbelief ..." Samuel Taylor Coleridge, *Biographia Literaria*.

AĞIR KONUŞMA

I

“Söyle seni nüfusuna geçirsin!”
demiştim en son,
o da gitti, gelmedi.
Ama aradan üç gün geçince artık,
kavgamızın bütün yaz süren
tarihini unutup eş dost bana yüklendi.
Sonunda pes edip ben de
tükürdüğümü yaladım,
okulun arkasındaki internet kafeye
kadar yürüyüp getirdim oğlumu eve.
Ağır konuştum:

“Hayat oyundan ibaret değil!”
dedim kendisine.

II

“Ne de ölüm bir oyun!”

diyecektim birkaç gün sonra
dershane çıkışında, onu alıp dönerken.
Egzoz ve kalorifer dumanından
kalın bir bulut altındayken şehir,
en yakın çıkıştan çevre yoluna,
hızla uzaklaşıyoruz yangın yerinden,
radyoda haberler:
Filistin’de katliam, Irak’ta patlama.
Sokağa saçılmış terlikleri gösteren
bir fotoğraf geliyor hatırıma.
Yan gözle bakıyorum, dudaklar hâlâ sarkık.
Anlaşılan, bir music-shopta gördüğü, siyah,
kuru kafa baskılı, “MEGADEATH”
yazılı tişörtten vazgeçmedi daha.

İŞİNE GELİNCE ESTETİK HAZ'ZA RAZI OLMAYAN
UMUT'UN PEK DE İNCE OLMAYAN İTİRAZI
(Rap ritminde)

Dünya bir sahne, hayat bir oyun,
 diyen Shakespeare'e alkış
 tutuyorsun ama, alkış,
 tıkış tıkış salonda.
 Sağında ve solunda,
 olanca meşgaleyi olanca işi
bırakıp gelmiş onlarca kişi
 Oh, there is something fishy!
 Ne oldu? Kalmadı mı bi sorun
 Anababadedetorum
 çok mu mutlu, umutlu?
 Ne oldu? Hiçbir ihtiyaç
sahibi, karnı sırtında aç
 kulu kalmadı mı Allah'ın?
 Allahım nereye kayboldu
 onca ağır abi,
asabi, sürekli düşünceli
 ve sıklık asık yüzlerdeki
 koyu gerçekçilik? Gerçek silik
 bir yazıya mı dönüştü birden
 spotların altında,
yoksa görünmez mi oldu

yüzünü kaplayan kirden?

Söyleyeyim ne oldu:

Rıhtımda yavaş yavaş

günün minesini soldu.

Akşam oldu böyle oldu,

desene şuna, boşuna

uğraşma ama tutarlı

bir felsefe kurmaya

-hiç değilim yutarlı,

öyle şiirle filan,

hakikatleri ilan,

yalan külliye yalan.

gündüz can gece canbaz,

yok baba, öyle olmaz!

Aldığın estetik haz,

ne tavuk ne de bir kaz

-yani senin söyleminle-

değil ki karın doysun.

Eğil ki kulak duysun,

dünkü boktan bile hiç yoktan

bir şey öğrenilir bakarsın çünkü:

"A poem should not mean but be,"

der Arkadaş Özger

değilse Archibald McLeish, yani bir leş

kadar kesin olmalı

varlığı bir şiirin

keskin kokmalı
hayat ve ölüm olmalı
ki solumalı, açmalı ve solmalı
şair dediğin.
Sabahtan akşama değin,
çünkü Kibir! Kibir! Kibir!
hayata ve ölüme dair
gürleyip esen,
ahkâm kesen bir şair.

Ey didaktik şair! Taktik değıştir!
Yoksa sorar Münkir, Nekir,
ve sorar deli Bekir,
ve hatta kedi tekir:
(çünkü aklın yolu bir?!!)

Değil de nedir?

ALINGAN YÜREK

Hızlı konuşmanı hep
üç yıl boyunca taktığın
diş tellerine yorduk.

Her sözcüğünü tekrarlatıyor,
birbirimize bakıp:
 Öyle uzun süre
 kelepçeli kaldılar ki
 ağzında,
 şimdi birdenbire gelen
 özgürlüğün
 tadını çıkarıyorlar
diyorduk.

Makineli tüfek hızına
ulaşan sözler
mermi etkisi yaparmış.

(Bugün öğrenmek varmış!)
Bilmiyorduk.

SÜREĞEN

Selçuk Altun için,

Üç gündür masamda duran
yeni kitabımın nüshalarına
dönüp bakmıyor oğlum,
hafifçe iteleyip onları yana
bilgisayar faresine yer açıyor.

Kitaplarla farelerin düşmanlığı
bitmeyecek korkarım!

SÜPER BABA WOW'A* KARŞI

Dışarıdan bakanlar
anlamakta zorlanabilir.
Hatta biraz ileri gidip
amansız bir tutkudan
oğlumu kurtarmaya çabalarken,
esiri olduğumu
iddia edebilirler,
bir başka takıntının:
 –cep telefonlarına
 itirazımı da hatırlatarak,–
teknolojiye karşı duyduğum
aynı derecede
tehlikeli bir nefretin.

Ama haklı sebeplerim
vardı, her anne baba gibi.
Ah, elbet bugün daha iyi
anlıyorum, neden bir ganimet
bulmuş kadar sevinçle
açmıştın gözlerini,
kucağımda o kara kutuyla
çıkarken merdivenleri.

* WoW: “World of Warcraft” adlı internet üzerinden oynanan, çok tutulan bir oyun.

Kara kutu, evet,
her şey onda gizli...
gizliymiş meğer!
“Evim benim kalemdir”
der ya İngilizler,
kalemi içten fethedecek
binlerce asker taşıyan modern
bir Truva atıymış bilgisayar
ve kafeler güvensiz diye
onu evimize sokmak
büyük bir hataymış,
en az, kocam meyhanelerde
sürtmesin diyerek kendi elleriyle
meze hazırlayan kadınların
düşükleri kadar.

Çünkü istediği şekli
alabilen bir şişe cinidir
aslında alkol
ve öküzünü
arayan bir köylünün
telaşıyla aramaktadır
ruh ikizini.

Ve serbest
kaldığı andan itibaren
en işveli fahişeleri
aratmayacak kadar ustalıkla
ele geçirecektir kalbini kocaların,
gerekmez başka sevgili.

ÇABA

Okulun ilk günü öyle gitti de,
saçlarını sonra kestirmek zorunda kaldı.
Ne kadar da bana benzediğini
söylemiş herkes bu haliyle.

Yaklaşık bir saattir ayna önünde şimdi:
ıslatıyor, tarıyor, avuç avuç jöle!..

JÖLE

I

Lastik bir top yaparak
ardınsıra fırlattığım,
duvardan duvara seken
öfkemden korunarak,
odana attın kendini.

Hep bir arada yaşanan
köy evlerinde büyüdüğümünden,
(ya da yatılı günlerinden)
küsüp odaya kapanmaları
anlayamazdım bense.

II

Sesim hıncını alamayan
bir köpek gibi
bir süre daha
gidip geldi bu yüzden
kapı önünde.

*(Ve bütün sabiler uykuya vardığında
ay ışığından, un gibi
pişmanlıkeledi melekler
Firavun'un yüreğine)*

Sabaha karşı,
pencereni kapatmak için
odana girince,
sevmeye uzandım,
jölili saçların
diken olup battı ellerime.

UMUT'UN MÜZİĞİ*

Elektro gitarını kurup
 kapandığı odadan kulak
 tırmalayan akordu bozuk
 sesler geliyor. Aynı birkaç
 notada ısrara ve sonsuz tekrara
 kurgulu, burgulu bir uç,
 bir darbeli matkap.
 “Hapı yuttuk,” diyorum,
 “komşuda tadilat var yine,”
 sarsılıyor duvarlar.

İçinde yaşadığımız karınca
 yuvalarını andıran zaman

* Bu şiirdekine benzer bir zaman kaymasının mümkün olduğunu başka bir tecrübeyle de gördüm:

ÖTE

Dış macunu, tıraş kremi, jilet... Karıma
 verdim onları, suyu açmak için bodruma
 indim: Aynı sayıda basamak,
 aynı yerde kapı, yalnız... ışık mı patlak?
 Sorun değil, uygarlık kentlerle başlar
 ne olsa, hay gözünü sevdiğim şehirli mimar,
 insanın yaban evrendeki ürküntüsü diyordum ya,
 apartmanlarla yendin sen onu, tanıdık bir dünya
 kurdun ne yana baksa: Üç adım sonra sağa
 dönünce eşik, yüzümde gezinen ayaklar, ağa
 takılmış bir sineğin vızıltısı, işte tam şu an

bizim telefonun altında olmalıyım, buradan
 yedi adım çeker köşeye, kırmızı yolluk, serin
 beton, dediğim yerde tangirtı, aferin
 Ahmet Efendi, Allah aşkına kaç aydır
 elin değmedi bu mezbeleliğe? Ama dur
 yöneticiye davetliyiz zaten yarın, öyle başına
 buyruk saltanat yok, kimsenin gözyaşına
 bakmaz yasalar. Çağlar boyu güven aradı
 kişiöğlü ve bu günlere gelindiye bir gecenin işi
 değil. Her şey uzun uzun düşünöldü, akıl
 süzgecinden geçirildi iç rahatlığıyla çoğul

ceplerini ayıran duvarlar...
 balyoz balyoz, toz olup
 dağılıyor, kör duman
 içinde kalıyoruz.
 Ama biliyoruz
 ki şaşırmayacağız,
 elinde sert kayadan
 yontma silahıyla, saç a sakala
 karışmış ola-rock, bakışları yaban
 ve yarı çıplak, onu yeniden
 gördüğümüzde birazdan.

Boşuna değil, “Çocuk
 insanın atasıdır,” diyor Wordsworth,
 o bilge ozan.

yaşamının gerekleri. Köşeyi döner dönmez
 irkilip dondum: Dört çift ateşten göz
 karşımda, küçük camdan sızan tozlu ışık,
 yay gibi gerilmiş anne ve borulara yapışık
 üç yavru kedi, gözdağı veren bir tıslama
 koridorda. Vanayı soluksuz açarken damarlarıma
 uzak uğultularla doluyordu kan, ilkel
 bir homurtuyla kopup gelen sel,
 kütükler, kayalar, hayvan leşleri atıyordu
 kıyılarıma, nasıl yukarı koştum... her şey durdu!

Daha sonra bu inanılmaz olayı anlatırken,
 “Onu giysileri ve saatinden bildim” diyecekti karım:
 Günlük alışkanlıkların öte yanında geçen
 o ara, yani öyle uzamış saçım, sakalım, tırnaklarım.

TAVŞAN GÖZ

Ertesi
gün
sınavın
vardı.

Ve
gecenin
geç
vakti
olduğu
halde
hâlâ
televizyon
başındaydın.

Tam
söylenecekken,

kıpkırmızı
gözlerini
gördüm.

Ve
bana
gelecekte,
flaş
gibi
çakan
şu
anın
fotoğrafından
baktığını
düşündüm.

GÖZÜNDEN BAKMAK

Ben artık oynamıycam gözlüğümü geri ver,
Benim gördüğüm şeyi sen de görürsün sandım,
Ruhun ta derinini okur iyi gözlükler.*

Benim gördüğüm şeyi sen de görürsün sandım,
Bakan gözden bağımsız var oluş mümkün müdür?
Olumlu yanıtlayan filozofa inandım.

Bakan gözden bağımsız var oluş mümkün müdür?
Merakla gözlüğümü çıkarıp sana verdim:
Ben büyürken içimde benle büyüyen nedir?

Merakla gözlüğümü çıkarıp sana verdim,
Babalar yaşlandıkça yakına körmüş meğer.
Benim gördüğüm şeyi sen de görürsün sandım,
Seninle oynamıycam gözlüğümü geri ver.

* John Berryman

UMUT'UN DALGINLIĞI

Olmuştur geçtiğim koridorlardan,
Uzun, ince, uçuk sarı benizli,
Bulut sanırdınız beni o zaman.

Ya da bulut olmuş, çok korkardınız
Ve havayı koklardınız manalı,
Bilirdim odamda hap arardınız,

Beni izlerdiniz hafta sonları.
Derdim vardı, evet, ama bambaşka,
Sürüp giden bir sıkıntı: Sapsarı

Tarlalar içinde sanki bir tren,
Rötarsız, molasız yol alıyordu.
Yani öyle hızlı büyüyordum ben,

Hemen yitiyordu vardıgım kendim,
Çözülüp sis olan bir hayal miydi,
Beni çağıran neydi, öyleyse kim?

Görünmez bir şeyi kovalar gibi
Olmuştur geçtiğim koridorlardan,
Bulut sanırdınız beni o zaman.

UMUT'UN YALNIZLIĞI

Onun suçu değildi biliyorum,
benim de değildi ama.

Çünkü varlığının tespit edildiği
ilk günlerde daha,
“Tanrım,” diye yalvarmıştım “ne olur pazar
günleri TV önünde maç izlemesin oğlum,
sabahtan akşama kadar.”

Ve işte yan odadaydı şimdi,
Fenerbahçe’yi izliyordu, mutsuzdu
önde olmalarına rağmen:

Her golde sevinçten çıldırsa da,
bütün neşesi kaçıyordu hemen,
sarıldığı taraftarların sadece birer yastık
olduğunu hatırladıkça.

TEKRAR

Avcı-toplayıcı dönemde kendini tabiattan ayrı saymayan insan varoluşsal yalnızlık duygusunu tanımazdı. Gün batarken hangi koyakta, hangi tepede, uğultulu ağaçlar arasındaysa, orada yatar uyur, ilk ışıkla – günümüz kavramlarıyla dersek – mesaiye gitmek için evinden çıkar gibi, işine devam ederdi kaldığı yerden.

Mağarada yakılan bir ateş etrafında toplanmaları, sanırım daha sonraki bir dönem ve bir kopmanın ilk işareti. Duvarlara çizilen hayvan resimleri de artık kendilerini diğer varlıklardan ayırt etmeye başladıklarını gösteriyor. Üstelik bu farkındalık içgüdüsel değil, bilişsel düzeyde. Sistematik bir şekilde, ilk karatahta olarak adlandırabileceğimiz mağara duvarına kazılan resim belli ki kendilerini savunmayı öğrenene dek dışarı çıkmayan çocukların hafızasına nakşediliyordu.

Anlaşılan, zaman organik bir hareketle, doğum sancısı gibi kasılıp gevşemelerle işliyor insan coğrafyasında. Akla burada Yeats'in, kum saati görünümlü, helezonik sıçramalarla gerçekleşen, milenyum esasına dayalı dönüşümleri anlatan çizimleri geliyor. Yine ustanın gözdelerinden Dansçı Kadın imgesiyle anlatacak olursak, ince belli bir gövdede dansın elektriği, hulahup gibi, döne döne, sürekli gidip geliyor ayaklarla baş arasında.

Yukarıda sözü geçen evindelik ve yabancılaşma yaşantıları, binlerce yıl sonra, hem de daha sık tekrarlarla uygar yaşamın safhalarında da görülür çünkü. Ben henüz bir çocukken, çerçilik yapan babam, boz renkli katırı yükler, incik boncuk satmaya giderdi uzak köylere. Karanlık basınca endişelenmezdi. Biz de onu merak etmezdik. Gittiği yerlerde onu tanrı misafiri olarak ağırlayacak insanlar olurdu mutlaka. Aynı şekilde, pazarın kurulduğu günler, köyümüze gelen pek çok kimse de bize uğrar, eşeklerini dama bağladıktan sonra giderlerdi alışveriše. Döşekleri yüklükte hazırdu işleri uzarsa.

Dershaneye gitmek için otobüsle bir saatlik mesafeye, merkeze iniyor Umut. “Ah karamelam, kara şekerim,/ Hayat güzel de insanlar berbat.” diyen Haydar ağabeyi doğrularcasına, gaspçıların, teröristlerin, uyuşturucu tacirlerinin fink attığı cangıla. Oralarda kimse kimsenin çığlığını duyacak gibi değil üstelik, herkesin kulağında bir MP3 player, bir başka müzikle devam ediyor herkes dansına. Uyarılar, tembihler, yetmedi bir de cep telefonu aldık ona. Saat başı arıyoruz. Ama bu akşam tam on dakika geç kaldı eve, cevap da vermiyor çağrılara. Cama yapıştık hepimiz. Mağarada yanan ateşin ışığı kurtuluş demekti eski çağda. Televizyonun cama yansıyan ekranında yüzlerce caretta caretta. Şehrin ışıklarını yakamoz sanan kaplumbağa yavruları yanlış yönlenecek, suya ulaşamıyorlarmış asla.

MASA DA MASAYMIŞ HA...

Saatlerdir onun için aldığım masayı
kurmaya çalışıyorum.
Annesi bir ara başını uzatıp,
"Maşallah," diyor
"bu sürede Amerika,
yıkıp yeniden kurardı NASA'yı."

Ter burnumdan akıyor, iki büklüm
eğilmişken kitapçığın üstüne,
içinden çıkılmaz bir sürü çizim.
"Git Allasen," diyorum ters ters
bizim burda canımız çıkıyor.
Neymiş efendim? Sevgili oğlum,
önceki masaya sığamıyormuş,
sokağa taşıtı belli, dönemedi daha,
ben ise ÖSS'ye girmiş kadar oldum.
"Kazanırsan nereye?" diye sorma bir de,
Allahım ya, ben kalkmış, kime...
Nereye olacak? Bu evde
en çok ihtiyaç duyulan yere,

- İ l e t i ſ i m'e.

TEST ÇÖZMEK

Durmaksızın
test çözüyordun,
çekirdek çitler gibi,
içindeki besleyici
meyve için
değil de daha çok
bir alışkanlığın
esiriydin sanki.

“Hastalık bu resmen,
kurtarın beni,”
dedikçe sen,
kapıda
dolu bir tabakla
belirliyordu sistem:
ısrarcı, cömert
ev sahibi.

UZMANLAşMA

Ben para üstü bile saymaya
üşenir oldukça, inadına sen
sayısalcayım dedin, binip gittin
sayıların salına.

Kimse bir ada değildir yalnız başına
diyor da ozan, öyledir bazen herkes:
adam değilken daha. Ve gözün
görüş alanı içinde, açıkta,
nasıl türlü türlü hayvan
ve değişik bitki örtüsü
büyürse farklı kara parçalarında,
büyütmeye koyulduk
kendi hünelerimizi.

Sonunda bir gün,
bir fırtına korkusu, dipte bir kırıma,
bir deprem seli, evrensel barışın
hizmetindeki hangi neden
bir araya getirdiyse yeniden ikimizi,
ev bir gösteri çadırı şimdi:

İki hokkabaz, havaya fırlatıp tutuyoruz,
sen rakamdan topları, bense harfleri.
Ve maalesef tüm dikkatimizi
yalnız kendi uğraşımıza vermek zorundayız,
devam edebilmek için hiç düşürmeden.

BULMACA

Yere yüzükoyun uzanır,
her yaz mutlaka almaya özen
gösterdiğim tatil kitabını çalışırdık.
“Minik tavşan yuvasına nasıl gidecek?”
tarzı bulmacaları severdik en fazla.

Bu öğleden sonra,
evde sadece ikimiz varız.
Çalışma odamda ben,
sen yaşına has, ergen kokunla,
sınırlarını kes(k)in bir şekilde belirlediğin
kendi odanda,
ya saatler süren bir konuşmadasın, bedava hattan,
ya test çözüyorsun, –Sisifos da kim?–
duvar gibi bir müzikle kulaklarında.

Soyunma odası, ebeveyn banyosu,
çalışma odası derken, çoğalttıkça
hücrelerin sayısını modern yaşam,
nasıl da çatallanıyor yollar.

Koparıp kendimi bitmez işlerden
demir çarık, demir asa kuşanarak, sana giden
yolu arasam... Her bir odadan sanki yüzlerce siren!
Kulak tıkayabilir miyim çağrılarına?
Birkaç kez denedim ve her defasında
başka bir koridorda buldum kendimi.

Zavallı tavşancığa yardım ederken,
kırmızı kalemi seçerdin, bense maviyi,
yine mavi kalemle yazıyorum şimdi.

KÖPRÜ

I

Bu şiirleri yazarak bir yandan
oğlum ve ben
arasında bir köprü
kurmaya niyetleniyorum
ve ama gündüz
örülüp gece sökülen
gergefi gibi Penelope'nin
koyduğum taşların bir bir
aramızdan akan sanki
asitli o nehirden
yükselen buhar tarafından
gece boyu eritildiğini
görerek korkuyorum.

II

Karşı kıyıda çünkü o
belki farkında bile değil
karşıda olduğunun.
Ne zaman aklına eserse
– Bu ancak büyükler için bir mucize –
yürüyüp geliyor,
sulara basa basa.
Ve yanıma geldiğinde
tek bir damla ıslaklık
yok, ne üstü başında
ne gözlerinde.

III

Aslında şaşırmıyorum:
Onlar
her türlü mecazdan uzak
yaşıyorlar henüz.
Ve arzunun çağrısına
koşarken doludizgin,
bir nahif ressamın
boyadığı peyzaj
oluyor dünya, düz,
ayakları altında.
Yine, içgüdüsel
bir aydınlanmayla
biliyorlar sanki, geçmiş
hesaplardan ne kadar az
alırlarsa yanlarına,
o kadar hafif
olacaklar yolda.
Boşuna değil,
şehirlerarası bir yolculuğa
çıkacak olsa oğlunuz
valizler dolusu eşya
hazırlar da annesi
o bir müzik aleti
– belki bir gitar,
almayı seçecektir yalnızca.

IV

Devam edeceksem
eğer inşaata
gizlice çalışmalıyım,
sessiz ve derinden. Öyle ya,
belki bir tünel
kazmalıyım suyun altına.
Kendini sorguladıkça
bir uzayıp bir kısalan
bu köprü, yoksa,
ele verecek altında
çağıldayan dalgaları
ve durduk yere
cesaretini kıracak.
– Daha kaç yaz geçti?
Ona yüzme öğretirken
“Suyu unut demiştim,
bak, nasıl hafifleyecek gövden”–

V

Kavgamızın üzerinden
dakikalar geçmedi,
yüz kaslarım hâlâ
gergin, köprüm
sanki lastikten...
kısılıp, burnuma
çarptı hızla.

TV'de *Simpsonlar*'ı izlerken,
yanımda öyle rahat gülüyor ki...
Bu dosyayı görmesi için erken
diye geçiriyorum
içimden.

DISCOVERY CHANNEL

Deniz dibinde bir yumuşakça
kendine kabuk arıyor.

Kiminden düşman
bir çift göz parlayıveriyor
daha ağzından bakarken
ve boş bulduğu birine yerleşecek olsa
ruhu mu daralıyor sanki hemen?

Kanepede yanımda yine,
kıpır kıpır, elinden
hiç düşürmediği kumandaya
basıp bir başka kanala
geçerken, ekrana
bir moda gösterisinden
görüntüler geliyor bir ara.

Serde öğretmenlik var ne de olsa,
moda insanın kendisine
yakışanı giymesidir
diyerek başlayıp söze,
kışından, içindeki baksırı
göstereceğini diye özellikle
düşen bol cepli kotuna,

ve en az iki beden
büyük *sweatshirt*'üne
ve yağmur çamur demeden
giydiği adidaslara dair
içimde biriken
ne varsa sayıp döküyorum bir bir.

Acayip saç kesimleri,
tuhaf tuhaf giyiniş,
ne oldu sana böyle diyorum,
daha geçen yıl
böyle değildin sen?

Parmağını düğmede
unutmuş olmalı ki,
hızla akan ekranda
aynı yumuşakça.
Mübarek hayvan,
daha kaç kılığa
girip çıkacak bakalım,
derisi kalınlaşıp kendine ait
bir kabuğa dönüşmeden.

OKUMA BİÇİMLERİ

Meşhur “Çocuk Oyunları”
adlı tablosunda
baba Bruegel
16. yüzyılda
bir meydan dolusu
çocuğu resmeder,
türlü oyunlar sırasında.

Perspektifin dođduđu yer
olan İtalya’da
ayak basmadığı şehir
kalmasa da  stadın
bu çalışmasına
neredeyse tamamen
minyatür tekniđini
uyguladığı dikkati çeker.

Öyle ki i  i e
geçen gruplarında çocuklar
–her oyun ayrıca çalışılıp
tuvale eklenmiř gibi–
sağa sola bakmazlar hiç,
sadece kendi
oyunlarına dönüktürler.

İlk bakışta fark edilen,
ne kadar az
oyuncakları olduğıudur.
Olanlar da doğal şeyler:
değnek, sicim,
–Bok mudur solda önde
çomak sapladıkları?–
yumaktan top ya da
muhtemelen yaş
dallardan bükülen
çember.

Yaşlılara tanıdık gelse de
kabul etmek gerekir:
Bu oyunlar
kuşaktan kuşağı
hızla unutuluyor
üçer beşer.

Benim kuşağıım için
söylersek mesela,
çelik çomak, ebelemece,
birdirbir ve sağ alt
köşede uzun eşek,
hemen teşhis edilebilenler.

Ah, uzun eşek...
Kulaklarını dikip
ve başını kaldırıp
dizleri kilitleyerek
ikisi bir hizada
ayak diremek
ne olsa özelliğın.

*Ultra-modern alışveriş merkezi...
Uluslararası bir oyuncak
mağazasının önünde
uzuneşek
oynayan öğrenciler.*

Oğlumun Ankara
gezisinden bu görüntüyü
belki bu yüzden,
aşağılamak yerine,
romantik bir iyimserlikle,
Turgut Uyar'ın
"Kayayı Delen İncir"
ve İsmet Özel'in
"Evet, İsyân!"
metinlerine paralel
okumak gerek.

Alegoriyi severdi Bruegel.

KANAT GERMEK

*“Oğulları savaşmasın
diye savaşır babalar”*

Picasso henüz on dört
yaşındayken babası
ondaki dehayı görür
ve ebediyen el deęiřtirir
fırçayla palet.

Sonuç nedir fakat?

Bütün çarmıha gerilme
tablolarından daha çok
acıyı ifade eden,
dili ağzından çıkan
bir bıçağa benzeyen
o trajik at.*

* Picasso’nun 1937 tarihli “At Başı” adlı tablosu.

Ah nedenler, sonuçlar!

*Yasaklayan koruma,
sakınan şefkat.*

Bu senin kitabın da işte,

ne çok nedensellik

bildiren sözcükle dolmuş:

öyleyse, demek, bu yüzden

ve kuyruğu kendine ağır

bir uçurtma olmuş her şiir

pençesinde usun.

Romantik coşkuya karşı

sağduyuyu temsil eder

diye hep küçümsediğim Dedalus'un,

demek, yarısı kadar bile

iş beceremedim:

Sana kanat germekten,

ben kanat veremedim.

SAAT KURMAK

Kendi saatini kurmaya
başladığı andan
itibaren oğlunuz,
sizinkinden bağımsız
kendi dünyasını da
kurmaya başlar,
varlığınızın en az
hissedildiği ücretinde
zamanın.

Ve giderek
bir saklambaç
oyununa dönüşür
aynı evde yaşamak.

Ama yorulursunuz,
hem zaten,
bir çocuğa karşı
sürekli kazanmak
ne kadar doğru?

Diyelim, uyku tutmadı,
erken bir prostat
sorunu kaldırıp sizi
onun uzak
iklimine taşıdı.
TV ya da bilgisayar
başında onu utandırmamak için
parmak uçlarınıza basarak
geçersiniz koridoru.
Yok ama yarın
sınav var ve siz onu
ille de uyarmak
istiyorsanız, aklınızda olsun,
en uygun yerdir mutfak,
gürültü çıkaracak
her şey mevcuttur orda:
Bardağı yuvarlamak,
dolabı açıp kapamak
yeterlidir çoğu zaman.

Ne de olsa asıl
görev gözlerdedir
 (Yaşı gereği merak
 ettiği şeyler var elbet.)
ve gecede iki nöbetçi
gibi pür dikkat
dikilmektedir tedirgin
iki kulak.

Teknolojiyle her şey
değişiyor fakat
erişkinliğe geçişte
önemli bir basamak
olan sünnet törenlerinde,
bu yüzden, uzun yıllar,
en gözde armağan
olagelmıştır saat.

SAAT FARKI

Sisli sabahta,
yağmur geçitlerinden,
buğday ambarına vardım,
ihtiyatlı kırların.

Ceplerimdeki doluluk
etimi döve döve,
yel değirmenine yürüdüm,
martı kanatlarının.

Unumu öğüttükçe,
tan yerini ağarttım.
Bir avuç susam kattım,
rüzgârdan sakınarak.

Kutlu sabahta,
çalışma seslerinden
damıttığım balla
yoğurdum hamurunu.

Zeytin ağacının
dayanıklı ateşine sürdüm,
böyle yapardı diyerek
Homeros da.

Mis kokulu gevrek
getirdim kahvaltıya.
“Çok uykum var,”
ne demek?

YEMEK GÖTÜRMEK

*“Baş ve işaret parmağım arasında güdük
kalem duruyor. Onunla kazacağım ben.”*

Seamus Heaney

Okulda nöbete kaldığım günler,
yemeği evden istiyorsam eğer,
niyetim sana iş çıkarmak değil.
Şimdi üzerinden otuz küsur yıl
geçti ve ben o vakitler bir ayın
coşkusuyla yaşadığım günlerin
özlediğim için ki havasını,
haklısın, ısrarla kaldırıp seni,
yorgun argın yola düşürüyorum
ve her defasında şaşıyorum,
bahçenin ucunda görününce sen:

Nasıl bir dalgınlıksa bu, aniden,
ellerim tıpkı babamın elleri,
onun gibi bakıp, alnımdan teri
onun gibi siliyorum. Bir tek fark:
önümde kâğıtlar, onunsa toprak.
Ve... düşen belin bir taş çarpması
oluyor düşen kalemimin sesi.

ÇIKIŞ

“Ey küçük oğullarım, oklar sizin olsun. Yay oku attı. Sizler oklar gibi olun!”
Oğuz Kağan

Sinüslerimi rahatlatmak için eğildiğim
kaynar çaydanlığın üstünde buhar
içindeyken yüzüm,

bir istasyondaydık sanki,
dumanlar arasından onu
trene binerken gördüm.

“Teşekkürler baba,” dedi,
“öyle iyi germişsin ki yayımı
okum uzağa düştü,

ama bağışla, düştüğü yerde,
korkarım
seni öldürdüm.”

Bunlar benim sözlerimdi,
yıllarca önce. Ona
babamın gözleriyle güldüm.

ERKEK ERKEĞE

Dikkatini çekmiş olmalı,
bu şiirlerde annen
çok az görünüyor,
bir odadayız da sanki,
o, bir ara, mesela
bir meyve tabağı
bırakıp kayboluyor
hemen.

Ardından tekrar,
ikimizden yayılan
erkeksi kokuyla doluyor oda,
ya da bizde yaşayan ne kadar
büyük büyük büyük baba varsa,
gelip bizimle beraber oturuyor.

Şaşırmıyoruz bu yüzden
ve merak etmiyoruz neden
soluyor eşyanın rengi
ve eriyerek
bütün kadınsı ayrıntılar
yerini erkek beyninin
soyutlayıcı akışına
bırakıyor.

Haklısın elbette, zor,
en çok karşı cinsin
dünyanı zengin
kılacak varlığını
özlediğin şu günler,
böylesi yavan
bir mekânda kalmak.

Sık sık dağılan dikkatini
sırf beni üzmemek için
aynı dizeleri yeniden
aynı dizeleri yeniden
okuyarak toplamaya çalışman
doğru değil bu yüzden.

Kapat dosyayı şimdi,
öylece bırak,
çık, dolaş gel
istersen.

YABAN

İzlediğimiz filmde,
uzaylı bir yaratık,
bir başka gövdeye
aktarıyor kendini,
tehlikeye düşer düşmez
barındığı gövde.

İster soyu sürdürme,
ister hayatta kalma de,
baba olmak buysa eğer,
böyle bencilce,
vücudunun ücretinde,
saklı kalmış bir gende,
küçük bir parça da olsa,
yaşıyorsam sende,

bu korkunç bir düşünce.

KUM SAATİ

Topraktan yaratılmış olmaya
itirazım yok ama nereden
aklına geldiyse Tanrı'nın
her şeyi bir kum saatinin
işleyişinde ayarlamak!

Haznenin üst katında ben
kendimden hoşnut bütün
oturmuşluğumla yaşar,
zaman aralığından
dökülen her zerrem
yavaş yavaş aşağıda
oğlumu biçimlerken
ve bana ait tüm
özellikler simetrik aynada
onun olurken taklit yoluyla
bir sorun yok aslında.

Ne vakit bir el,
zamanlı zamansız, uzanıp
tersyüz ediyor akışı,
bana –şansım varsa eğer–
bu şiir sayesinde
adını koyabileceğim bir şeyler
oluyor:

Gardırobunu karıştırıp
giysilerini çalıyorum oğlumun,
parfümünü sıkıyorum,
arabadaysam bir ses, “Bas!”
diye fısıldıyor kulağıma
ve ben o an neredeysem,
sanki başka bir yerde
horon tepiyor hayat.

Doğrusu, her dönemde
yaşanıyor bunlar, sık sık,
ama yaşınız bir kere kırk
olduysa, “yaşdönümü” diyorlar.
Gazeteler, kitaplar yazıyor, fakat
bunu herkese anlatmak zor.

Mesela karım,
iki gündür surat asıyor, neymiş?
O ayna önünde ikircimler
yaşarken beyimiz tezgâhtar
kızla, ohh, muhabbetteymiş.

Tamam,
çiçekçinin önünde durun lütfen,
bir demet kasımpatı
götüreceğim ona ve "Pardon,"
diyeceğim, "karışıyor bazen,
bendeki oğlumla, oğlumdaki ben."

UMUT'A TARİH FELSEFESİ

Anladım, rahatsız oldun,
babanın oğulda devamı
düşüncesinden.

“Yoksa neden
İsa’nın doğumuyla başlasın Milat,
babanın değil de, oğlun?
Fazla düşünmek gerekmez,
anlamı açık bunun:
Her bebek bir mucize
ve yeni bir milattır
her yeni doğum.”

Peki, nasıl istersen.
Diyelim, *geçmişim* ben,
tarih olmuşum. Ama tarih
anlayışını gözden geçirmen
gerek sanırım yeniden.
Ne de olsa tarih, eskiden
olduğu gibi eskide kalmış,
edilgen bir olaylar dizisi
değildir.

Aksine uzunca bir süredir
bugünün odasında konaklıyor,
hem de pek saygıdeğer
bir misafir olarak
ve sabırsızlıkla beklediğin
gelecek onun dinamiklerinden
hız alarak doğuyor.*

Başa dönersek tekrar,
rahatsızlığını hiç gocunmadan
giderebilirim bu yüzden:

Sen ben değilsin, kabul,
ve sadece yarına sığramak
üzere gerilmiş senim ben.

* "Tarih Fransız Devriminden sonra oynadığı rolü değiştirdi. Bir zamanlar geçmişin bekçisiyken, şimdi geleceğin ebeliğini yapmakta. Artık değişmez olanı değil, hiçbir şeyi olduğu gibi bırakmayan değişim kurallarını anlatıyor." John Berger, *Ve yüzlerimiz, kalbim, fotoğraflar kadar kısa ömürlü*, Çev. Zafer Aracagök, Adam Yay., 1987.

UMUT'A FELSEFE TARİHİ

Eflatun der ki, ideden uzaklaştıkça her cisim gerçekliğini yitirip bir kopya resim durumuna düşer ve elbet daha az değer taşır. Bunu insana uygularsak eğer, ilk insanın birer kopyası olarak her nesil, haliyle, daha az merak uyandıran, daha başarısız bir deneme olacaktır, uzak düştükçe Âdem'e. Buna karşılık, Fransız filozof Bodriyar, bu çoğaltma işlemini bir noktaya kadar devam ettirdiğinizde, diyor, aslının esamesi okunmaz olur insan neslinin. Ve üstadın benimsediği simulakrum terimini kullanarak yeni bir yorum yapmak mümkün sanırım bu meyanda: Babayı oğula üstün tutan bir beyanda bulunmak doğru olmaz, kıyaslayacak bir orijinal kalmamıştır çünkü. Ancak, yine aynı türden bir yanılsama içindeyimdir, tutup kendimi babama

üstün görürsem, aynı nedenle.
Uzun sözün kısası, gel anlaşalım senle:

Ben senin sivilcelerine takılmayayım,
Sen de kafiyelerimle alay etme, bayım!

DUA

Son yıllarda çekilen
fotoğraflarda kardeşin,
annen ve ben.

Sen neden yoksun?

Öyle dolu dolu
yaşıyor ki
diyorum kendime,
durup poz vermeye bile
yok tahammülü.

Umarım budur sebep...

Ve gelecekte de hep
bu kadar hoşnut
olursun yaşadığın andan.
Eski günlere özlem
duymazsın,
ne fotoğrafların olur
albümler dolusu,
ne de onlara bakmaya
bulabilirsin zaman.

MODERNİST AÇMAZDA GAZEL

Ah be oğlum

beni bir modernist kıldın modası geçmişken
sığ şu anda yaşayıp gidiyordum ne güzel

bıraksan ya aksaydı tırnaksız yağmurlarca
vefasızmış yar olmaz akar gidermiş zaman

somurdum kemik kaldı fırlatıp attım zaten
her dem yeniden doğmuş gibi duydum kendimi

şaşırtıp aynaları tazelenen yüzümle
doğan günden sayısız maceralar umarak

yatay bir yolculukta süzülüp gidiyorken
Rintintin misin be hey alıp geldin yeniden

yükledin ya sırtıma kesiliverdi hızım
o arkamdan asılır sen önümden çekerken

durup dikey yaşama doğrulttum da belimi
başımı göğ e çarptım  ırması bu yüzden

 akılıp kaldım sanki mevsimler şeridinde
bir kardan adam oldum öldürseler gidemem

kurt ulur akşam olur varamadan senteze
geçmiş gelecek derken dönüşeceğim buza

ANNELER VE OĞULLARI

Efsane öyle der:

*Oğullarından birinin
onu öldüreceğini
duyan Kronos
doğan tüm bebeklerini
yemektedir birer birer.
Zeus'un annesi, yalnız,
kundağa sardığı bir taşı
uzatır zalim babaya.*

"Rock konseri
dururken, demek
proje çalışmasına gitti,
bu herif adam olacak"

dedim karıma.

"Eline sağlık, nefis,
ama bugün nedense,
mideme taş gibi oturuyor
yaprak sarma..."

UMUT'A ŞİİR GEYİĞİ

Nereye gideceğini bilmek
değil de, yola çıkarıp,
nereye gideceğini görmek
daha zevkli.

Bırakmalı aksın
duyguların seli,
demeye dilim varmıyor,
daha ağır akışlı,
daha koyu kıvamlı
"düşüncenin balı"
demeli belki.

Ya da şiiri
"dilin beli"
diye tanımlayan
ustaya katılmak gerek.

Yani şiir döllemeli,
bir oğul vermeli,
ve bu deli oğlanı
insan beyni
denen arı kovanı
için öz toplamaya
salmalı çiçek çiçek.

Ve onu bir
Bildungsroman kahramanı
gibi izleyerek,
tüm yaşadıkları
ve yaşamadıklarından
ders çıkarabilmeli,
bir hisse.

Ters düşmeden
insan doğasına,
eğlenmeli de fakat:

Uzun ve meşakkatli
yolumuzun daha ilk
dönemecinde mesela – dikkat!
bir geyik çıkabilmeli,
örnekte görüldüğü gibi,
eğer mümkünse.

BABAMIN BAVULU

Nobel konuşması sırasında Orhan
Pamuk, babasının bıraktığı bavuldan söz eder.
Orada, çok yüksek yazınsal değer
Taşıyan yapıtlarla karşılaşmaktan korkan

Yazar bavulu açamayacaktır uzun süre.
Anlaşılabilir bir duygu: Öyle ya,
Odipal rekabetin yanına, aynı babaya
Karşı, Bloom'un tarif ettiği üzere,

Eskinin kalemşörleriyle cenk
Zorunluluğu eklenecektir bir de.
Senin işinin zorluğu ise burda:
Çünkü bu sözleri söylerken Pamuk,

Seyircilerin arasında, geride, *k ı z ı n ı n*
Yüzüne odaklanır kamera: Gururlu, rahat.
Bizim durumumuza gelince fakat,
Babam semtine uğramadığı için yazının,

Çok şükür, ondan miras bir bavulum
Olmadı benim, olacak gibi de değil.
Ama korkarım – yaklaş yatağa, eğil,
Sana bir tane bırakıyorum *o ğ l u m*.

* Harold Bloom, *Etkilenme Korkusu*.

DİLİN TARİHİ

Nasılsa yanıma gelip,
İngilizce'yle ilgili bir şey sorduğun gün,
telaffuzunun ne kadar bozuk
olduğunu dehşetle fark edip
“Bir lisan bir insan”la başlayan, uzun
bir nutuk çekmiştim sana.

Dilin en eski tarihinden,
“Bov vov teorisi”nden* başlamış,
dillerin ayrışmasına gelmiştim,
Babil Kulesi’nin inşasına:

Nasıl eskiden herkesin
tek bir dili konuştuğunu anlattım,
ve Tanrı’nın gizlerini merakla,
taa bulutları delen
bir kule kurduklarını
–bu bir mecazdı tabii–
tuğla gibi sağlam sözcüklerden.

* Dilin, insanların doğadaki sesleri taklit etmesinden doğduğunu ileri süren kuram.

Bu kibir –ki yedi ölümcül günahın
en büyüğüdü Hıristiyanlıkta,
dinimizdeyse “şirk kořmak” denir–
evet, bu kibir abidesinden
rahatsız olan Tanrı öyle istedi
ve ameleler anlaşamaz olduklarını gördüler
bir sabah işbaşı yaptıklarında:

Biri “kerpiç” diyorsa, “piç”
anlıyordu onu öbürü,
“Saman kat!” “zemin kat” oluyordu
kulaktan kulađa.

Ah, o sinsice biriken tortu,
konuřtukça açılan dilimden dökülen pasla,
içimde sözcük sözcük yükselen kibir!
Ben, kendi sesinin tınısıyla sarhoş şair,
o gün hiç fark edememiřtim, neden?

“Selam verdik, borçlu çıktık nasıl denir?”
diye sormuřtun en son, ben de saf saf
aramaya koyulmuřtum sözlükten.

ŞEFKAT!

Daha yürümeye başlar başlamaz
vücudumuzun pek kullanışlı
bir organı oluverir çocuklar.
TV kumandasına uzanırlar mesela,
susadık mı mutfağa, markete
ekmek, gazete, sigara almaya,
arabanın anahtarı mı unutuldu evde?
– el altındadırlar.

Sonra gidilecek mesafeler uzar,
ve olmadık düşler kurar
sınırlarını öğrenen kişi.
Yazın iskelede nöbet tutan
bir asker gölgesini
suya düşürüp serinler gibi,
onlar olsun isteriz
olamadığımız yerde.

Üç gündür yataktayım,
benimkisi angina pectoris
değilse de, bademcik iltihabı.
İşte öyle bir yanılısamayla
“Büyük bir ozan dedim,
yarın İzmir’de, kaçırma istersen,
bana şiiri sevdiren oydu.”

Kalktı, şaşırtan bir şefkatle,
gelip elini alnıma koydu.

“Korktuğum gibi,” dedi
“en az kırk derece.”

ERGENEKON DESTANI

Zaman eksiksizdi, katlamasızdı, tamdı,
Bayağı kesirlerle ifade edilir değildi.
Güneş doğdu güneş batdı güneş doğdu güneş batdı
Ve güneş daha doğmadı.
Ergen (Ad için erkendi henüz, ergene konmamıştı.)
Seğirtmesini durdurdu, bozkırda dinelip
Gözünü yüksek gökteki çok uçuşlu kartala verdi,
Kulağını karnı yere yapışık gezen yılanı verdi,
Ellerini ağzının kıyısına borazan yaptı,
Uzun uzun uludu.
Seslenişine yankıdan başka kulak Asana tesadüf etmedi.
Günün doğmayışının yolunu tıkayan
Kara donlu dağdan olduğuna akıl yetirdi.
O günden geri, eteğinde korkusuzca büyüdüğü dağı
Kendine düşman belledi.
Varıp sivri dişleri, körükten soluğuyla
Yerin karnında kızıl kraterler açan bir erkek domuz buldu,
Bıçak saldı, post büründü, onun ruhunu ruhuna sardı.
Bakdı, yolu üstündeki dağı
Ak bıyıklı, ihtiyar bir erkek domuz olarak gördü.

Gerildi...

(Gökte bir bulut görevi sona ermiş gibi yer değiştirdi.)

JİLETLERİN EFENDİSİ: Saklı Tıraş

Babalot'un kılıcını
Bıraksın her kim aldıysa,
Ak köpüğe kan bulaşır,
–Kötü kardeş tez ulaşır–
Haberı Babalot duysa.

Rüyalar Mağarası'ndan,
Yola çıktı belki çoktan,
Nara atarca esneyen,
Kızdığında gök gürleyen,
Babalot eğer duyduysa.

Kırar geçer ve açıklar:
“Oğulları savaşmasın
Diye savaşır babalar.
Bu böyle idi eskiden,
Bugün de böyledir oysa.”

Biçerek nice başları,
Tahta yürüyor Auldar,
Ol saltanat aynasında,
Şimdi onun sureti var.
Kâhinler sözü doğruysa.

Çekip gerer kaşlarını
Ölümcül bakışlarını
Ve bir ok gibi fırlatır,

Bunu hep çalışacaktır,
Kral olmak meğer buysa.

YARIŞ

Haklısın, başlarken böyle berbat
görüneceğini ben de bilmiyordum:
Yani yalnızca “rekabet” kavramıyla
açıklanamamalı değil mi babayla
oğul arasındaki ilişki? Ama kuramla
yetinenleri işte böyle bir felaket
bekliyor demek. Onlar için çünkü
kuram, ülkedeki her genç kızın
denediği bir cam ayakkabı da sanki,
kesmek pahasına parmak uçlarını,
sığmaya çalışırlar. Ah kelimeler,
kelimeler, kitaplar, kitaplar!
Ama işte, insan doğasında hiçbir
kalıba sığmak istemeyen bir şey var.
Bir şey var aramızda ve ille
bir yarıştan söz etmek gerekiyorsa
bir bayrak yarışı olmalı bu, ikimiz
aynı takımdan. Sen sonradan
çıkış alıp katılıyorsun bir hız
ve uzanıp birazdan...

(Ama sıkıldım...

Sen akıllı adamsın, çok istiyorsan
kendin devam et metafora.)

DEPREM

Uzun zamandan beri alçıda bir kol
gibi duyuyordum aslında kendimi:
kaskatı, kaşıntılı, kirli ve terli;
çıkmaq istiyordum da çıkamıyordum.

Böyledir sık sık, başkasının hayali
kuşatır sarar bizi, nefes aldırmaz.
Bunu öder babalar; kusursuzluğu
zırh gibi giyinmenin budur bedeli.

İlk dalga vurduğunda yemek yiyorduk,
korku içinde nasıl sindik köşeye.
Sarsıntı geçti, durduk ve birdenbire
bir şey yıkılmıştı, artık biliyorduk.

Ben “oh” dedim, o ise yeni bir oyun
arkadaşı bulduğu için sevindi.
“Eyvah, yine başladı! Hah, tamam, dindi.”
Bir kapı, bir masaya koşturup durduk,

Kasap dükkânındaki kediler gibi.

UMUT'UN BAYRAMI

Ona Marslı şairlerden* söz ettiğimde
şaşırdı. “Şaşıрма,” dedim, “kurtulmak
aklın ve alışkanlıkların zincirinden,
yabancılaşmak, mesela bir çocuğun
gözünden bakmak ister şairler zaten.

Öyleyse, şiir bir unutma çabasıysa eğer,
birbirine hızla yaklaşan, fizik problemindeki,
hani şu meşhur iki tren gibiyiz: Sen
doymak bilmez bir merakla öğreniyorsun,
benimse yıllardır içimde dokunan desen
iplik iplik sağılıyor, yazmak bir sağaltım
olarak görülegelmiş bu yüzden.

Sanki bir damar düğümlenmiş içerde,
sanki bir barsak dolaşmış,
yıllardır onu yeden yularına dolanmış da
tökezler olmuş gövdenin emektar beygiri,
şimdi bir körük gibi uzayıp kısaltıldıkça
şiirimin dizeleri, kasılıp gevşedikçe
püskürtüp atıyor birikenleri.

* İngiliz şiirinin gerçeküstücülere, Craig Raine ve Christopher Reid.

Tecrübe demişim, uygarlık demişim,
bulduğum her bilgi kırıntısını sahiplenip
meğer kendimi bir çöp eve kilitlemişim ben
ve havasız kaldığım yerden
yazdıkça kurtuluyorum.

Mutluluk verici bir baş dönmesiyle
düşüyorum tırmandığım kuleden.
İster ana rahmi, ister Cennet
ya da Unutma Bahçesi
diyelim adına Latife Tekin gibi,
hep bir geri dönüş arzusunda
olmamış mı insan?

Bir fahişe doğrulup duşa giriyorsa şu an,
iş adamı kurduğu okulun lavabosunda
yıkıyorsa elindeki kiri, bir anne öpüp okşuyorsa
az önce çocuğunun bedeninde vurduğu yeri,
bu o demek: İşte yarın Kurban
Bayramı, arınma fırsatı günahlardan.
Küçükler öğrenmeli, büyükler unutmalı
yanlış öğrenmeleri ve en yakın istasyondan
kalkıp trenlere binmeli, problemdeki gibi
hazla birbirine doğru giden."

TAMİR

Dur dedim acele etme, bazı işleri
bir ayın ağırlığında yapmak gerekir,
hayatı kutsamak anlamına gelir bu,
bir suya uzun uzun bakarız ya bazen...
Ne mana çıkardıysa artık sözlerimden,
ya da vazgeçerim diye korkmuş olmalı,
durdu, usulca eğilip, avadanlığı
-Çekingen, kırık, saygılı- bıraktı yere.
İtinayla açtım mukaddes emaneti,
güneşte parıldayan minik totemlere
büyülenmiş gözlerle baktığımı gördüm.
Ve gizli bir güce tapınır gibi tek tek
saydım adlarını, ona tekrar ettirdim.
Yıldız tornavidayı uzat dedim önce,
fren kolundaki ince vidayı söktüm,
gergin bir tel rahatladı onu sökünce,
(Yüzümüzde ferah bir ürperti dolaştı,
Bir serçe mi kanatlandı yanımızdan ne?)
balatanın jant üstüne baskısı kalktı.
Hafifleyen tekerleği çevirdim bir tur,
zımpara vurduğum tutuk, paslı bölgelere,
gacır gucur sesleri yağla yatıştırdım.

Doktor edasıyla elimi yana açıp
lokma takımı dedim – tatlısı der gibi,
gerekmediği halde, bir somun istedim,
kargaburun, maymuncuk, pense ve kerpeten,
vidalar gevşetip vidalar sıkıştırdım.
Onun sıcak telaşını izlerken orda,
çok şükür dedim, tamirden umutsuzdum ben.

Akşama doğru bisiklet hazırda artık,
bastık pedalına sözün ve hiç durmadık.

